

Do zmage in naprej

Hækkum írana

10+

avtorica
Urška Šemrov

100 | Kinodvor.
15 | Mestni kino.

Kazalo

Uvodna beseda	3
O filmu	3
Filmografski podatki	3
Kratka vsebina	4
O avtorju in nastanku filma	4
Avtorja o filmu	4
Pred ogledom filma	6
Po ogledu filma	7
Glavni liki v filmu	7
Vloga trenerja v ekipi	8
Starši in njihova vloga	9
Neenakost spolov	10
Spreminjanje družbenih praks	10
Osebni razvoj deklet	12
Dokumentarni film	12
Predlogi za dodatne dejavnosti	13

Kinodvor dovoljuje in spodbuja nadaljnjo uporabo gradiva za filmskovzgojne namene. Veseli bomo vaših odzivov, poročil o uporabi, konkretnih učnih priprav na film, predlogov in pripomb. Gradivo je oblikovano kot pomoč staršem ali strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Za vse druge uporabe nam pošljite pisno prošnjo na solski@kinodvor.org.

Kolofon | **Do zmage in naprej** • Gradivo za učitelje in starše • *Avtorica*: Urška Šemrov • *Uredila*: Barbara Kelbl • *Jezikovni pregled*: Mojca Hudolin • *Slikovno gradivo*: Beldocs, arhiv Kinodvora • *Izdal v elektronski obliki*: Javni zavod Kinodvor, 2023, *zanj*: Metka Dariš.

Uvodna beseda

Dokumentarni film **Do zmage in naprej** je bil premierno predvajan na Islandiji februarja 2021, na mednarodna platna pa je prišel konec aprila istega leta. Sodeloval je na mnogih festivalih in prejel kar nekaj nagrad (med drugim nagrado ECFA za najboljši dokumentarni film za otroke 2021). Vseeno pa njegova vsebina pri različnih občinstvih spodbuja različne odzive. Glavne teme filma so namreč samopodoba, trenerske tehnike, vloga športa v odraščanju, nepravilnost med spoloma in spreminjanje družbenih praks, vse sicer aktualne, a hkrati sprožajo deljena mnenja.

Film odpira zelo pomembne teme, ki zadevajo mlade v današnjem času. Dekleta se lahko poistovetijo s košarkaricami in težavami, ki jih spremljajo (kot športnice ali zaradi njihovega spola), fantje lahko dobijo boljši vpogled v problem in se zamislijo, na kateri strani stojijo sami. Interpretacija oz. evalvacija trenerjevih tehnik – na način, kot so prikazane – je stvar vsakega posameznika in zato dobra podlaga za razpravo, kaj je prav, kaj narobe, zakaj je uspešen kot pedagog in kje je tista črta, ki je trener ne sme prestopiti.

Pedagoško gradivo je pripravila Urška Šemrov, dijakinja Gimnazije Bežigrad, ki se je v okviru svojega študija seznanjala s to formo besedil, hkrati pa je v analizo filma vnesla svež in mladosten pogled na zanimivo temo.

O filmu

Filmografski podatki **slovenski** Do zmage in naprej / **izvirni naslov** Hækkum ána **država in leto produkcije** Islandija, Finska, 2021
jezik islandščina
tehnični podatki DCP, barvni, 70 minut

režija Guðjón Ragnarsson / **scenarij** Margrét Jónasdóttir, Guðjón Ragnarsson / **fotografija** Guðjón Ragnarsson, Tómas Marshall / **montaža** Jakob Halldórsson, Ingibjörg Ásmundsdóttir / **zvok** Pietri Koskinen / **glasba** Ragnhildur Gísladóttir / **producentka** Margrét Jónasdóttir / **distribucija** Beldocs

festivali, nagrade Najboljši dokumentarni film za otroke 2021 (EFCA), Helsinki International Film Festival 2021, Adelaide Film Festival Youth (najboljši film za mlade), KinderDocs Festival 2021, Film'on CFF Brussels 2021 (nagrada), Oulu CFF 2021 (nagrada), Kristiansand CFF 2022, Kids Kino CFF Warsaw 2022, Beldocs Beograd 2022, Transilvania International Film Festival 2022, Budapest International Documentary Festival 2022, Edda, Islandija (najboljši dokumentarni film), Hot Docs Canadian International Documentary Festival (nagrada občinstva)

Kratka vsebina Dokumentarni film spremlja skupino deklic med 8. in 13. letom skozi štiri leta intenzivnih priprav in tekmovanj ter njihovega trenerja Brynjarja Karla Sigurðssona, ki jih s svojim nekonvencionalnim pristopom žene k vključevanju naučenih veščin, znanja in spretnosti tudi v vsakdanje življenje. Dekleta kažejo izvrstne košarkarske sposobnosti na igrišču in se tekmovanje za tekmovanjem uvrščajo na najvišja mesta, tudi ko so njihove nasprotnice starejše ali ko se pomerijo z lokalnimi ekipami fantov. Svojtven in oster pristop nekaterim dekletom ustreza, saj trenerju sledijo vsa ta leta, medtem ko druga dekleta odnehajo ali pa so njihovi starši nezadovoljni s trenerjevimi metodami. Sledi tudi nov izbruh konfliktov, tokrat med ekipo s trenerjem na čelu in košarkarsko zvezo. Dekleta namreč ljubijo igro, kar jih pripelje do želje, da bi lahko na državnem tekmovanju igrale tudi proti dečkom, pri čemer pa jih košarkarska zveza ne podpira, in to brez jasnega pojasnila. Režiser skupino deklet spremlja skozi treninge, tekme, sestanke, pa tudi med razpravami in protesti. Večinoma kamera sledi spontanemu dogajanju, občasno pa režiser vključi nekaj kratkih neposrednih pričevanj, skozi katera bolje spoznavamo nekatere posameznice, njihove starše in trenerja. Do svojega trinajstega leta se deklice spopadajo ne samo z igro, stresom in poškodbami, temveč skušajo postaviti nove norme v ženskem športu in doseči cilj, ki bo služil tudi vsem prihodnjim generacijam deklet.

O avtorju in nastanku filma

Guðjón Ragnarsson je diplomiral iz igre na newyorški akademiji filma. Od leta 2005 dela v filmski industriji na Islandiji kot snemalec in montažer. Z letom 2017 je začel delovati še kot režiser, igravec, scenarist in producent. Njegov filmski prvenec **Instinkt** (Instinct, 2019) je kratek film, ki je bil premierno prikazan leta 2019.

Do zmage in naprej je njegov prvi celovečerni dokumentarni film. S snemanjem je z ekipo pričel že v letu 2015 in spremljal skupino mladih košarkaric skupaj z njihovim trenerjem na poti rušenja nepravilnih standardov in neenakosti v športu. Končna verzija filma je »surovega videza«, s čimer želi pri gledalcih doseči globlje razumevanje deklet, njihovih staršev, trenerja in seveda cilja, za katerega se borijo.

Avtorja o filmu

»Film govori o mladi dekliški košarkarski ekipi, ki želi spremeniti paradigmo treniranja deklet. Kot odrasli predpostavljamo, da so mlade in da se želijo zabavati, toda dekletom se je pri približno desetih letih posvetilo, da stvari niso v redu: z nami ravnajo drugače kot s fanti! Njihov trener Brynjar Karl Sigurðsson je karizmatičen lik. V nekaterih prizorih jih nagovarja, kot bi bile skupina direktorjev, dekleta pa ga poslušajo in sprejemajo. Številni otroci po vsem svetu se že v zgodnjem otroštvu intenzivno ukvarjajo s športom. Nekateri starši to razumejo kot varstvo otrok, spet drugi ne. Film ne govori o košarki, temveč o skupini ljudi, ki poskuša nekaj storiti v zvezi s problemom – ne govorijo o njem in ne jočejo, temveč dejansko nekaj naredijo.«
- Guðjón Ragnarsson, režiser (EFCA Journal, št. 1. 2022)

»Moj prvi odziv (ko sem jih videl) je bil, da sem pričal nečemu, kar je res narobe – tako močno je vpil nanje. Ampak one so tekale okoli, se smejale. Po treningu so bili vsi tako zelo srečni in veseli. Zdelo se mi je, da je to nekaj najbolj zanimivega, kar sem kdaj videl, in da moram to dokumentirati.«
- Guðjón Ragnarsson, režiser (EFCA Journal, št. 1. 2022)

»Brynjarja so povabili na islandsko televizijo in voditelj ga je vprašal: 'Ali menite, da bi moral vsak islandski trener uporabiti vaše metode?' Seveda ne! Sam jih je razvijal več kot trideset let. Ne moreš se igrati z njimi, če ne veš, kaj delaš.«

- Guðjón Ragnarsson, režiser (EFCA Journal, št. 1. 2022)

»Kar zadeva tekmovanja s fanti, tega na začetku sama nisem razumela. Mislila sem, da gre za povečevanje fantov, kot da so v košarki boljši od deklet. Potem pa sem ugotovila, za kaj gre. Eden od namenov boja za dovoljenje tekmovanja s fanti je bil, da bi deklice imele možnost tekmovati z več različnimi nasprotniki. To ne pomeni, da so nameravale prenehati tekmovati z dekleti, temveč med drugim tekmovati tudi s fanti. Z dokazovanjem, da so dekleta dostojne nasprotnice, smo želeli spremeniti tudi odnos do deklet v športu od znotraj. Ni vedno dovolj, če fantom rečemo, naj spoštujejo dekleta v športu; veliko bolje učinkuje, če čutijo, da so jim enakovredne in da se morajo potruditi, če jih hočejo premagati.«

- Margrét A. Markúsdóttir, producentka

Pred ogledom filma

Film spremlja košarkarice, ki so ob začetku filma še zelo mlade, nekatere imajo tudi komaj osem let. Dekleta pokažejo neverjetno zagnanost pri učenju novih veščin in zanimanju za košarko. Učence in učenke vprašajmo, ali tudi oni trenirajo kak šport. So se zanj odločili sami ali morda zato, ker ga trenira kak njihov vrstnik? So jih k vpisu spodbudili starši? Se vam zdi, da dekleta in fante spodbujamo k športu na enak način ali v tem odnosu nastajajo razlike?

Glede na to, da je tema filma med drugimi neenakost v ženskem in moškem športu, lahko organiziramo kratko razpravo. Učenci in učenke se razdelijo v manjše skupine, ki niso ločene po spolu, in vsaka naj zagovarja eno od dveh strani:

1. Dekleta bi morala imeti možnost tekmovanja skupaj z dečki oziroma proti dečkom.
2. Moški in ženski šport sta preveč raznolika, da bi lahko tekmovali mešano.

Vsaka skupina naj poskuša čim bolje argumentirati svojo trditev in jo podpreti s čim več primeri. Seveda tu ni pravega odgovora, prav tako se morajo učenci zavedati, da ni nujno, da zagovarjajo svoje stališče (vseeno pa jim to pomaga razumeti obe strani, predvsem ko bodo svoja mnenja delili s sošolci).

Med kritikami tistih, ki se z mešanjem ekip ne strinjajo, je pogosto poudarjeno, da je moški šport zaradi lastnosti, ki jih morajo imeti športniki, lahko toksičen. Žensk ne bi smeli spodbujati k sprejemanju enakih lastnosti. Se učenci s trditvijo strinjajo? Naj poskusijo naštetih 5 splošnih značilnosti, ki opišejo moške športnike, in 5 značilnosti, ki opisujejo ženske športnice. (Moški so pogosto opisani z lastnostmi, kot so: strogi do sebe in do drugih, arogantni, močni, neiskreni, goljufivi, izzivajoči, neodvisni, odločni, medtem ko so ženskam večkrat pripisani nasprotni pridevniki. Pogosto so dekleta ocenjena glede na videz, prej kot glede na dosežek, pa tudi kot manj športna v primerjavi z moškimi kolegi.)

Učenci naj premislijo, ali je sprejemljivo, da trener na svoje igralce kriči in jih nadira. Zakaj da? Zakaj ne? Je odvisno od starosti športnika? Je sprejemljivo samo v kakšni specifični situaciji? Lahko poskusijo narediti dva seznama:

1. Na kakšen način lahko športnike kričanje oškoduje?
2. Kako je lahko kričanje športnikom v pomoč?

Veljajo ti argumenti samo za šport? Bi jih lahko prenesli tudi na druge pedagoške, npr. v prostochasne krožke, glasbeno šolo, osnovno ali srednjo šolo?

Po ogledu filma

Glavni liki v filmu Vsako dekle v filmu ima drugačne razloge za igranje košarke in motivacijo za nadaljevanje.

Tanja je trenerjeva hči in ena ključnih igralk ekipe. Je odločna, spretna in rada tekmuje. Sooča se s kruto realnostjo poškodb, ki ji predstavljajo oviro na poti do sanj: postati profesionalna košarkarica.

Eybjört se je ekipi pridružila kasneje, leta 2018. Rojena je za iskanje pravice: zaradi odločnosti in bistrosti njeno mnenje ne bo ostalo preslišano. V programu se želi naučiti, kako biti kritična do sebe in svoje igre ter se v procesu izboljšati, kar ji tudi uspeva.

Heiðrún je igralka, polna idej. O stvareh, ki jih še odrasli ljudje včasih težko izrazijo, govori kot zrela oseba. Njena največja težava je stres, ki negativno vpliva na njeno zmožnost igranja košarke – predvsem na psihološko pripravljenost. Košarka ji predstavlja medij za prenašanje stresa v nekaj produktivnega. Brynjar, ki se je v preteklosti soočal s podobnimi napadi panike, jo skuša pripraviti na obvladovanje težav. Velika motivacija ji je tudi boj proti neenakosti, ker ji da pomembno vlogo, kateri je pogosto kos bolje kot mnogi odrasli ljudje.

Kolka in Hekla sta sestri, ki sta z Brynjarjem že od samega začetka. Sta zelo tekmovalni, vendar imata težave z odločnostjo. Košarka jima torej predstavlja izziv, ki ju sili k vztrajnosti in samozavestnim ravnanjem.

Gréta je bila nekoč nevidna. Rada bi si izborila prostor in bila slišana. Njen cilj je postati »badass« igralka. Bolj kot s samim igranjem košarke se mora torej spopasti s svojo ognjevitostjo in s tem, kako naj ognjevito energijo izrazi, k čemur jo spodbujajo tudi soigralke.

Brynjar Karl Sigurðsson je razvpit islandski trener. Z rojstvom hčere se je odločil, da želi spremeniti ženski šport na bolje. Po tridesetih letih izkušenj v moški košarki se tako spoprime z novimi izzivi v ženski. Sporen je zaradi svojega neposrednega načina komuniciranja in metod osebnega trenerstva. O tem, zakaj se je odločil postati trener ženske ekipe, Brynjar pravi: *»Na svoj šport sem začel gledati skozi ženske oči. Imel sem veliko neprespanih noči! Spraševal sem se: ali jo to res čaka?«*

Film prikazuje trenerja, igralko in njihove starše na poti k doseganju enakosti med dekletimi in fanti v košarki med mladimi. V dobri uri film nazorno in uspešno prikaže vse to in še več. Ker je relativno kratek in spremlja več različnih oseb, je fokus pripovedi bolj usmerjen v skupino kot posameznice. So si učenci zapomnili vsa dekleta, glavne športnice? Koliko znajo o njih povedati sami? So mogoče dobili občutek, da vsaka posameznica ni dovolj nazorno prikazana? Ali se jim to za ta tip filma zdi pomembno? So mogoče ovira nam drugačna imena in jezik? Katero košarkarico so si najbolj zapomnili in kateri prizor v filmu je to povzročil?

Vloga trenerja v ekipi

Dekleta v dokumentarnem filmu o Brynjarju Karlu vedno govorijo kot o trenerju, a je vseskozi jasno, da bi lahko imel vsaj ducat nazivov več. Pomaga jim pri spopadanju z različnimi izzivi, kar je uporabno tako na igrišču kot zunaj njega, pomen česar navsezadnje poudarja tudi sam.

Katere so vloge trenerja, ki ga delajo tako posebnega, nekonvencionalnega? Čemu vse smo priča, kaj uči dekleta? (Je njihov trener na igrišču, kjer jih pripravlja fizično in psihično, poleg tega pa je tudi njihov mentor za življenje; skupaj z njimi se spopada s stresom, anksioznostjo, dvomi in nesamozavestjo...)

Igralke uči tehnike, koordinacije, ravnotežja, jih pripravlja kondicijsko in mentalno, predstavlja jim, kako mimika telesa in obraza, prav tako kot odnos, vplivajo na čustva, ki se jim v danem trenutku porajajo, spodbuja jih h grdemu govorjenju (trash talk) in agresiji, z njimi meditira ... Kljub vsemu pa večji del svojega časa posveča ustvarjanju zapuščine za boljši jutri, kar želi doseči skupaj s svojo ekipo. Njegov fokus je na spreminjanju sveta. Karlovo vlogo trenerja je torej težko gledati le kot trenersko. Ima namreč pomembno vlogo mentorja v situacijah, v katerih dekleta uči načel, idej in motivacij za boljše življenje tudi zunaj igrišča. Kot kakšnega mentorja ali pedagoga bi ga opredelili? Dobrega ali slabega? Strogega ali milostnega? Prijaznega ali nesramnega? Kakšni pedagogi so jim všeč v šoli – tisti bolj strogi in trdni ali bolj podredljivi in prijazni? Zakaj? Kakšne so prednosti in slabosti enih in kakšne drugih lastnosti?

Starši in njihova vloga

V več kot enem prizoru starši izražajo skrb zaradi trenerjevih metod in intenzivnosti, ki jo pričakuje. Tu je ena izmed kritik, ki jo je o filmu zapisal doktor sociologije, Viðara Halldórsson:

»Zelo poenostavljeno je predstaviti temo le kot projekt krepitve vloge deklet, kar je storjeno v filmu, saj nam tak pristop pove le polovico zgodbe. Dokumentarec zavzema le eno stališče, zato je treba razmisliti, kaj je bilo prikazano in kaj ne. Druga plat, ki ni bila omenjena, a ni v tem kontekstu nič manj pomembna, je ta, da je projekt dejansko obsegal uspešno športno udejstvovanje otrok, starih od 8 do 11 let, kar je v nasprotju z vsem našim znanjem o slabostih takega pristopa. Čeprav je namen projekta dober, obstaja veliko znakov, da imajo uporabljena sredstva lahko slabe stranske učinke.«

Kakšno mnenje so si o trenerju ustvarili učenci? Je njegov pristop preveč napreden za tako mlada dekleta? Ali menijo, da je primeren v danih situacijah?

Za doseg svojega cilja je bil Karl namreč pripravljen izzvati tudi starše. Med mnogimi sestanki z njimi je poslušal njihove kritike, a je potem vedno močno zagovarjal svoja dejanja in tehnike. Starše je opomnil, da sam služi ekipi in ne samo hčeram določenih posameznikov. Že na začetku je zatrl pritožbe zaradi uporabe kletvic. Pojasnil je, da dekleta želi pripraviti na trenutke v vsakdanjem življenju, ko jih bodo doleteli nezaželeni dogodki, ki bodo imeli nanje negativen vpliv. Sam hoče, da bi bile sposobne iz takih primerov odnesti samo tisto, kar je zanje uporabno, da ne bi dovolile, da jih močno prizadenejo. Baca prizna, da jo s tem, ko jo trener nadere, opominja, da ima priložnost to popraviti in pokazati napredek.

Kakšen pogled imajo učenci na uporabo kletvic pred tako mladimi otroki in kaj menijo glede nestrinjanja staršev? Poskusijo naj na konflikt pogledati z obeh strani in razložiti oziroma zagovarjati mnenja staršev in tudi mnenja trenerja.

Je Karlov cilj tudi cilj deklet? Se jim zdi, da so morda premlade, da bi se borile za nekaj tako velikega? Se spomnijo še kakšnega odmevnega primera, kjer se najstniki borijo za svoje pravice (npr. Greta Thunberg, aktivistka proti podnebnim spremembam)?

Starši igrajo pomembno vlogo v razvoju otroka tudi na športnih poteh. V filmu vidimo, da dekleta vozijo na treninge vsak dan, jih podpirajo na tekmah, se udeležujejo sestankov s trenerjem in celo spremljajo mlade športnice na tekmovanju v tujini. Vseskozi svojim otrokom dajejo veliko podpore, ker se z nekaterimi načeli trenerja ne strinjajo. Postavijo naj se v kožo staršev in pomislijo, kako so lahko nekatera njihova stališča in skrbi precej racionalne narave. Pomislijo naj, kakšno mnenje bi imeli sami o trenerjevih prijemih in ambicijah, če ne bi videli vse zgodbe, kot je prikazana v filmu.

Neenakost spolov

V začetnih prizorih filma dekleta igrajo košarko proti fantom. V kasnejšem prizoru je prikazano, da je taka tekma zanje še bolj pomembna, saj jim trener v slačilnici pove, da so preveč nežne in da se ne postavijo zase dovolj pogosto. Kaj je torej tista resnična ovira, ko se borijo za dovoljenje sodelovati na fantovskem pokalu, če so že prej imele priložnost igrati z njimi neuradno? Se učencem to zdi prav?

Ni napačno, če rečemo, da imajo moški genetsko drugačne predispozicije kakor ženske. V dokumentarnem filmu je argumentirano, da ta razlika ni pomembna oz. prisotna med otroki pred puberteto. Bi bilo torej res bolje tako za dekleta kot fante, da tekmujejo drug proti drugemu? Kakšne so koristi obeh strani?

Asistentka trenerja v enem izmed prizorov svoje mnenje izrazi s čustvenim govorom o vlogah punc in fantov v današnjem svetu:

»Počutim se, kot da sem bila izdana na toliko načinov. Nimamo enake kulture ali enakega usposabljanja. Cele dneve nam govorijo, naj pazimo, kakšne smo videti, da so naš videz, družba in prijatelji pomembni. Medtem ko fantom govorijo, naj bodo pridni, postanejo najboljši in spremenijo svet.«

Se zdi mladim njeno razmišljanje pravilno? Se z enakimi težavami soočajo povsod po svetu – in če ne, ali so te večje ali manjše? (Navsezadnje je že v filmu prikazano, kako segregacija med spoloma v Nemčiji – vsaj v športu – ni prisotna.)

Učenci naj pomislijo, kakšno mnenje so imeli v pogovoru pred filmom in kaj so argumentirali v debati. Imajo po ogledu filma na zadevo drugačen pogled?

Spreminjanje družbenih praks

Ena glavnih tem dokumentarca je boj za enakopravnost med dekletimi in fanti v košarki med mladimi. Trener Karl poskuša dekleta spodbuditi k sodelovanju v tem boju, ki se ga je lotil zato, ker je tudi sam oče in želi za svojo hčer kar najboljše. Tema je zelo pomembna tudi v vsakdanjem življenju – predvsem z ozaveščanjem mladih. To pa še ne pomeni, da se mora vsak posameznik s ciljem ekipe strinjati. Problem islandske košarkarske zveze ni bil samo ta, da razlik niso prepoznali, ampak svoje perspektive niso zagovarjali. Hkrati

se je pomembno vprašati, kdo se je resnično boril proti obstoječi ureditvi. So bila to res dekleta ali je nanje močno vplival trener? Boljše vprašanje bi se lahko glasilo: So dekleta te starosti dovolj kognitivno razvita, da se lahko zavzemajo za to temo v tolikšni meri in tako zrelo?

Film se zaključi s citatom 12. člena Konvencije o otrokovih pravicah, ki pravi, da imajo otroci pravico izraziti svoje mnenje, in da se to upošteva glede na njihovo starost in zrelost. Se vam zdi, da bi bilo v primeru, ki ga kaže film, to treba upoštevati?

Učenci naj poskušajo naštet čim več dejanj, kjer so se dekleta skupaj s trenerjem uprla sistemu in zahtevala izboljšave. Se jim zdijo ideje za proteste dobre ali se lahko spomnijo boljših, morda bolj učinkovitih načinov?

Kaj je razlog, da punce niso bile uslišane? Zveza jim namreč konkretnega razloga ni podala. Morda zato, ker naj bi bil odgovor sam po sebi umeven? Ali pa zveza nima dobrega argumenta? Je mogoče, da je večja težava to, da so deklice še mlade; odrasli namreč pogosto gledajo na ideje otrok kot na nepremišljene ali celo brez podlage. Se učenci s to trditvijo strinjajo?

Kako mladi gledajo na demonstracijo deklic ob prejemu kolajne? Je res trener tisti, ki jih je spodbudil k dejanju? Se strinjate z nekaterimi starši, da je bilo vse skupaj zelo nespoštljivo? Kako so odzive staršev doživljala dekleta in zakaj na tak način?

Osebni razvoj deklet »Odkar sem začela trenirati, so mi treningi zelo pomagali pri stresu in pri tem, da sem lahko nagovarjala tujce brez strahu.«

- Kolka

»Nekateri mislijo, da smo majhne, in rečejo: Mogoče boste lahko naslednje leto, on pa pravi: Uspelo vam bo danes!«

- Kristjana

»Počutila sem se zelo slabo, kot da bi lahko bruhala od stresa. Toda v igri mi je šlo dobro. Prvič sem pomislila, da me skuša trener spraviti v slabo voljo, potem pa sem videla, da ta način deluje, zaradi česar sem zdaj boljša.«

- Heiðrún

Dekleta močno verjamejo, da jim trener pomaga na poti do osebnega razvoja. Kako je mogoče, da si igralka ustvari eno mnenje, nekateri njihovi starši in okolica pa drugo? Je tako zato, ker dekleta trenerja poznajo bolje, z njim preživijo več časa?

Da bi dosegel svoje cilje, trener poudarja pomen gradnje značaja, ki naj bo močan, umirjen in hkrati ognjevit ter samozavesten. Dekletom to razloži v slačilnici po enem izmed porazov proti fantom. Po izbruhu prepira med dvema igralkama jim da jasno vedeti, da vročehrvnih konfliktov znotraj ekipe ne želi prenašati. Pove jim, da bi jih najraje nadrl, a tega ne more storiti, ker ga je strah, da bo zlomil njihovega duha in da se bodo počutile še bolj poražene. Pojasni jim enako kot njihovim staršem: da si želi v svoji ekipi močnih osebnosti in pričakuje, da se bodo postavile zase in druga za drugo. Spet drugič, po še enem grenkem porazu, ponovno odpre isto temo. Meni namreč, da so se na igrišču obnašale kot ovce – nobena ni prevzela pobude, da bi jih izvlekla iz podrejenega položaja, vse so se le prepustile slabi igri soigralk. Vsi ti incidenti so na koncu vodili v dober izkupiček. Igralka so namreč skozi leta utrdile svoj značaj in bile nato sposobne voditi uporniško gibanje, preden so dodobra vstopile v najstniška leta.

Je v filmu dobro prikazano oblikovanje značaja posameznih igralk? Se to vidi samo neposredno, ko starši ali košarkarice opisujejo, da so zdaj bolj samozavestne, ali je to vidno tudi iz samega obnašanja in dojemanja lastne vloge v svetu? Naj pomislijo na primere, kjer je opazno, da se je igralka spremenila na bolje.

Se učencem zdi, da je vaja grdega govorjenja (*trash talk*) pripomogla k pogumu in samozavesti – ali pa je morda to le način razvoja arogance in nespoštljivosti?

Dokumentarni film

Dokumentarni film ali dokumentarec je filmsko delo, katerega referenčni predmet je resničnost. Torej bolj opisuje resničnost kot igrani ali dramski filmi. Ljudje in dogodki, ki se pojavljajo v dokumentarcu, so resnični, zato se liki predstavljajo ali govorijo o sebi v resničnih situacijah.

Učenci naj poskušajo naštetati razloge za snemanje dokumentarnih filmov. Zakaj so ti razlogi pomembni?

1. Beleženje, razkrivanje, shranjevanje in posredovanje informacij
2. Analiziranje in raziskovanje ciljne skupine
3. Izrekanje trditev, zagovarjanje določenega vprašanja, mnenja ali stališča
4. Delovanje kot samoizražanje

Kako je bil v filmu izražen cilj? Je bilo njegovo stališče očitno in neposredno ali preišljeno in prefinjeno?

Razmislite, kako bi lahko dokumentarec **Do zmage in naprej** vplival na mnenja ljudi, način razmišljanja, različna pravila, prakse ali celo na sprejemanje političnih odločitev.

Se je zdel mladim film zanimiv in zabaven? Zakaj?

Predlogi za dodatne dejavnosti

1. Učenci naj si še enkrat pogledajo sezname, ki so jih napisali pred ogledom filma o tem, kakšne značilnosti običajno pripisujemo moškim športnikom in kakšne ženskim športnicam. Premislijo naj, ali se po ogledu filma še vedno strinjajo s prej zapisanim. Če ne, kaj se jim zdi, da bi morali spremeniti – oziroma kaj dodati?

2. Učenci naj analizirajo govor, ki so ga imela dekleta na podelitvi, ko so odvrгла medalje:

»Dve leti smo KKÍ naprošale za dovoljenje, da bi lahko igrale s fanti. Verjamemo, da je to dobro za košarko na Islandiji. Počutimo se izgubljene, ker se KKÍ z nami ne želi pogovarjati ali nam dovoliti, da bi se pomerile tudi s fanti. Zato nas prejemanje nagrad od KKÍ ne zanima. Igranje košarke je za nas veliko več kot samo osvajanje naslovov.«

Je učencem in učenkam govor všeč? Kako bi ga zapisali sami? Katere argumente bi navedli? Ponovno napišite govor, tako da bo imel še večjo težo, da bo še bolje slišan. Naj bo kratek, a preudaren, in naj poudarja vse tisto, kar želijo dekleta doseči.

3. Preberite zapisane citate iz filma. Učenci in učenke naj zapišejo, kakšne občutke v njih vzbudijo. Ali se z zapisanim strinjajo ali se jim zdi nekorektno? Zaželeno je, da v svojih utemeljitvah uporabijo tudi primere iz filma.

»Nenehno te postavljam v težke situacije – zakaj je tako? Da boš postala boljša. Najmočnejša oseba ni tista, ki ne čuti tesnobe, ampak tista, ki čuti tesnobo in se o tem pogovarja. Srečo imaš, da se ti to dogaja.«

- Brynjar Karl

»Dekleta, vaš duh je pogosto in prehitro potolčen, mnoge ste vzgojene tako, da ste tihe in mirne, kot vaše matere.«

- Brynjar Karl

»Gre za to, da jih učimo o življenjskih izkušnjah, namesto da jih zaščitimo pred njimi.«

- Brynjar Karl

»Za fante in njihovo samozavest je zelo slabo, če izgubijo tekmo proti dekletom.«

- argument, ki so ga v filmu večkrat uporabili nasprotniki tekmovanj deklet s fanti

»Deklet ne vzgajamo in treniramo na enak način kot fante. Me ves čas poslušamo, da moramo paziti na to, kako smo videti. /.../. Po drugi strani pa fantom govorijo, naj trdo delajo, postanejo najboljši in spremenijo svet.«

- pomočnica trenerja

4. Zanimivo bi bilo raziskovati na področju ženskega športa. Kako se je ženski šport skozi čas spremenil? Učenci naj si izberejo en primer in ga raziščejo bolj podrobno.

V mnogih športih dekleta še pred kratkim niso smela sodelovati. Ali veste, da je bilo še pred 50 leti povsem nesprejemljivo, da bi dekleta tekla na dolge proge? Še leta 1967 je bilo sodelovanje ženskam na maratonih prepovedano. Več o tem lahko izveste v dokumentarnem filmu **Maraton** ([povezava](#)).

Tudi dokumentarec **Jadralke** prikazuje ekipo jadralk, v kateri so bile le ženske. Leta 1989 je izzvala posmeh in zavračanje, ko so se želele udeležiti Whitbreadove regate okoli sveta. Več o filmu: [povezava](#).

5. Preberete lahko intervju z režiserjem filma, ki ga najdete v spletnem časopisu ECFE – Evropske zveze za otroški film: [povezava](#).

Več o Kinodvorovih programih za mlada občinstva:

[Kinodvorov šolski program](#)

[Kinotrip, program mladi za mlade](#)

[Kinobalon, program za otroke in mlade](#)

[Kinoigrišče](#)